

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Pavla Molka (soudce zpravodaj) a soudců Petra Mikeše a Kateřiny Kopečkové v právní věci žalobce: **JUDr. J. L.**, zast. JUDr. Ing. Ondřejem Lichnovským, advokátem se sídlem Palackého 151/10, Prostějov, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 2. 2023, č. j. 4798/23/5300-22444-712896, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 28. 11. 2024, č. j. 25 Af 15/2023-29,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Finanční úřad pro Moravskoslezský kraj (dále jen správce daně) vydal dne 15. 9. 2020 platební výměr pod č. j. 3453732/20/3203-50521-803601 na pokutu ve výši 30 000 Kč za nepodání následného kontrolního hlášení na daň z přidané hodnoty za 2. čtvrtletí roku 2020. Žalobce proti tomuto platebnímu výměru podal dne 7. 10. 2021 odvolání společně s žádostí o navrácení lhůty v předešlý stav. Uvedl, že k řádnému doručení platebního výměru došlo až při nahlížení do spisu dne 4. 10. 2021. Platební výměr mu totiž byl doručován v době, kdy stěhoval svou advokátní kancelář na novou adresu (platební výměr byl odeslán dne 17. 9. 2020, žalobce zaslal správci daně oznámení o změně adresy dne 18. 9. 2020). Ačkoliv se na adrese jeho původní kanceláře v době doručování nenacházelo vhodné místo, kam by se dalo umístit oznámení o uložení zásilky, bylo mu doručeno fikcí. Dále uvedl, že všechny orgány

veřejné moci mu doručují do datové schránky advokáta, nemohl proto očekávat, že mu správce daně bude doručovat na adresu, kde v té době již nesídlil. Žádost o navrácení lhůty dále odůvodnil enormním pracovním vytížením v důsledku dopadů pandemie onemocnění COVID-19.

[2] Správce daně žádost o navrácení lhůty zamítl a žalovaný následně zamítl odvolání proti tomuto rozhodnutí správce daně. Správce daně proto poté rozhodnutím ze dne 27. 7. 2022, č. j. 3198911/22/3203-50521-803601, podle § 113 odst. 1 písm. c) zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, zamítl také odvolání proti platebnímu výměru a odvolací řízení zastavil. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, které žalovaný zamítl v záhlaví uvedeným rozhodnutím.

[3] Žalobce proti rozhodnutí žalovaného podal žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), který ji v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl.

[4] Uvedl, že platební výměr byl předán k odeslání 15. 9. 2020, z doručky plyne, že žalobce byl vyzván k vyzvednutí zásilky dne 17. 9. 2020, přičemž žalobce oznámil změnu adresy pro doručování správci daně teprve dne 18. 9. 2020. Odmítl žalobcův argument, že si nemohl zásilku vyzvednout, protože v místě doručení se nenacházela žádná jeho schránka. Doručka je veřejnou listinou, které svědčí presumpce správnosti. V projednávaném případě má doručka všechny náležitosti podle § 51 odst. 2 daňového řádu, a proto je nutné vycházet z pravdivosti údajů na ní uvedených. Ustanovení § 46 odst. 2 daňového řádu stanoví, že upozornění na uložení písemnosti se vkládá do schránky nebo *na jiné vhodné místo*, kterým může být např. domovní nástěnka, vstupní dveře či jiné místo. Na doručce zároveň nemusí být uvedeno, které konkrétní místo doručovatel zvolil. Žalobce v odvolacím řízení svá tvrzení a důkazy omezil pouze na to, že se na místě nenacházela žádná jeho schránka, neprokázal tudíž, že se tam nenacházelo jiné vhodné místo pro umístění výzvy. Relevantně proto nezpochybnil pravdivost údajů na doručce. S příslušnými tvrzeními a důkazními návrhy přišel žalobce poprvé v žalobě, což podle judikatury není přípustné.

[5] K žalobcově námitce, že mu mělo být doručováno do jeho datové schránky advokáta, krajský soud připomněl, že při doručování je nutné rozlišovat typ datové schránky a povahu doručované písemnosti. V tomto případě se písemnost týkala žalobce jakožto fyzické osoby, a nikoliv jeho advokátní činnosti. Žalobce sám ostatně požádal správce daně o doručování písemností právě na adresu advokátní kanceláře na ulici Stodolní 3, Ostrava. Soud dále zrekapituloval judikaturu vykládající pojem „závažné důvody“ podle § 37 odst. 2 daňového řádu a uvedl, že tvrzení o přetížení a existenci covidového stavu jsou obecná. Žalobce nijak netvrdil ani nedoložil, že mu bylo znemožněno kontrolovat, zda mu na adrese byla zanechána upozornění o uložení zásilky. Vytížen byl naopak z důvodu zvýšené poptávky po právních službách, svou činnost tudíž mohl aktivně vykonávat.

II. Obsah kasační stížnosti žalobce

[6] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, v níž navrhl jeho zrušení z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[7] Namítl, že nedošlo k zákonnému doručení platebního výměru. Argument krajského soudu o neunesení důkazního břemene považuje za lichý, neboť nezákonnost doručení

pokračování

vyplývala již ze samotné obálky, na níž je uvedeno, že žalobce nemá schránku. Nesouhlasí ani s argumentem, že upozornění bylo možné umístit např. na vstupní dveře, neboť v takovém případě by krajský soud musel provést dokazování ohledně toho, že se na daném místě nějaké dveře vůbec nacházejí, případně zda doručovatelka měla např. lepicí pásku, kterou by mohla upozornění na dveře připevnit. Stěžovatelovy důkazní návrhy mohly vést k osvědčení těchto skutečností, krajský soud však nesprávně odmítl dokazování provést.

[8] Krajský soud se rovněž přezkoumatelně nevypořádal se stěžovatelem tvrzenými závažnými důvody ve smyslu § 37 odst. 2 daňového řádu. Podle stěžovatele by nemělo být obtížnější naplnit podmínky závažných důvodů než dosáhnout na dobrodiní typu prominutí. Dané ustanovení míří na běžně se vyskytující situace, které má spravedlivě řešit.

[9] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že napadený rozsudek není nepřezkoumatelný, neboť krajský soud posoudil správně všechny relevantní skutečnosti. Nebylo relevantní, zda stěžovatel v okamžiku doručování na daném místě sídlil či nikoliv, neboť doručovatel nijak nezkoumá, zda se osoba v místě doručení fakticky zdržuje či nikoliv. Argumentace týkající se domovních dveří a lepicí pásky je ryze účelová.

[10] Krajský soud pojem závažný důvod v § 37 odst. 2 daňového řádu vyložil správně, přičemž žádná ze stěžovatelem uváděných skutečností pod něj nespadá. Byl to ostatně sám stěžovatel, kdo požádal správce daně o doručování na danou adresu, správce daně mu proto nemohl doručovat do datové schránky advokáta. Pokud došlo k omezení možnosti doručovat na danou adresu, mohl na to stěžovatel reagovat oznámením nové adresy. Ohledně tvrzení zvýšené pracovní zátěže stěžovatel neunesl důkazní břemeno, což mu krajský soud výslovně vytkl. Podle § 37 odst. 2 daňového řádu lze postupovat jen výjimečně, přičemž v nyní projednávaném případě nebyl přítomen žádný prvek náhody, který by odůvodňoval jeho použití.

[11] Stěžovatel k vyjádření žalovaného zaslal repliku, v níž označil jeho přístup za formalistický a rozporný s principy dobré správy. Na to žalovaný reagoval duplikou, v níž uvedl, že problém s doručováním byl zcela zapříčiněn stěžovatelem. Daňový řád poskytuje „dosažitelný korektiv“ právě ve formě navrácení lhůty v předešlý stav, stěžovatel však zákonné podmínky navrácení nesplnil. Žalovaný zároveň odmítl, že by byl jeho postup formalistický. V případě zmeškání lhůty mu totiž zákon nedává možnost odvolání projednat, neboť by tím postupoval nezákonně a stěžovatele nepřípustně zvýhodnil.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud (dále také „NSS“) posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Posoudil ji v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[13] Kasační stížnost není důvodná.

[14] Krajský soud k námitce zákonnosti doručení odkázal na příslušnou zákonnou úpravu a judikaturu, podle níž je doručenka veřejnou listinou, které svědčí presumpce správnosti, pokud má všechny předepsané náležitosti (§ 51 odst. 1 daňového řádu).

[15] V nyní projednávaném případě měla doručenka všechny předepsané náležitosti. Na doručence je uvedeno, že adresát (žalobce) byl vyzván k vyzvednutí zásilky a bylo zanecháno poučení, přičemž zásilka byla připravena k vyzvednutí dne 17. 9. 2020. NSS tyto skutečnosti ověřil v daňovém spisu jako pravdivé, zákonnost doručení je tudíž presumována a není prokázán opak.

[16] Opak nevyplývá přímo z obálky, jak tvrdí stěžovatel. Na ní je sice uvedeno „NEMÁ SCHRÁNKU“, avšak až na druhé straně zásilky, kde je uvedeno, že zásilka z tohoto důvodu nebyla žalobci po uplynutí desetidenní lhůty vhozena do schránky, nýbrž byla vrácena správci daně. To je postup v souladu s § 47 odst. 5 daňového řádu. Skutečnost, že stěžovatel v okamžiku doručování již neměl v daném místě označenou schránku, krajský soud nijak nezpochybňoval, naopak výslovně uvedl, že tato skutečnost není pro posouzení podstatná. Pravdivost údaje o tom, že v místě doručení bylo zanecháno oznámení, proto není zmíněným údajem nijak zpochybněna.

[17] Těžiště stěžovatelovy argumentace spočívá v tom, že krajský soud měl dokazovat, zda skutečně došlo k zanechání na jiném vhodném místě či nikoliv. NSS tento názor nesdílí. Jak uvedl například v rozsudku ze dne 26. 11. 2020, č. j. 6 Afs 231/2020-44, „[ú]daje vyplněné na doručence (včetně údaje o zanechání poučení) jistě adresát může rozporovat a zpochybnit, avšak musí tak učinit kvalifikovaným způsobem. Musí unést břemeno tvrzení a břemeno důkazní a předložit soudu věrohodnou verzi reality, podle níž údaje na doručence neodpovídají skutečnosti (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2007, č. j. 1 Afs 7/2007 - 169, ze dne 25. 5. 2016, č. j. 3 Azs 207/2015 - 49, či ze dne 16. 2. 2017, č. j. 9 As 103/2016 - 35). Relevantní argumentaci (včetně důkazních návrhů) ohledně nevhození poučení do domovní schránky však stěžovatel neuplatnil. Je pravda, že je obtížné prokazovat negativní skutečnost (tj. že se něco nestalo), nicméně citovaná judikatura demonstrativně uvádí situace, za nichž by adresát mohl údaj na doručence zpochybnit, např. (i) podařilo-li by se doložit, že v době doručování neexistovalo místo, kde by mohlo být oznámení zanecháno, či (ii) že v lokalitě doručení dochází k problémům s doručováním, případně (iii) předložil-li by adresát obálku s neodtrženou chlopní, obsahující sdělení o uložení zásilky.“

[18] NSS je s krajským soudem ve shodě, že stěžovatel žádné konkrétní a kvalifikované tvrzení ohledně nemožnosti zanechat oznámení na jiném vhodném místě soudu nepředložil. Stěžovatel v žalobě toliko navrhl provést důkaz ohledáním na místě a vyšetřovacím pokusem za účasti doručovatelky, vůbec však nekonkretizoval, z jakého důvodu bylo objektivně vyloučeno, aby bylo oznámení na jiném vhodném místě zanecháno. Jeho argumentace je založena na hypotéze, že poštovní doručovatelky s sebou nenosí lepicí pásku, což výše zmíněná kritéria nepochybně nesplňuje. Krajský soud proto postupoval správně, pokud stěžovatelem navrhané důkazy neprovedl a uzavřel, že stěžovatel své břemeno tvrzení neunesl. Presumovanou správnost doručenky stěžovatel relevantním způsobem nezpochybnil.

[19] V druhé části své kasační argumentace stěžovatel tvrdí, že krajský soud se přezkoumatelným způsobem nevyjádřil k jím tvrzeným důvodům, které měly vést

pokračování

k aplikaci § 37 odst. 2 daňového řádu, tedy k navrácení lhůty. Námitku NSS neshledal důvodnou. K doručování do datové schránky advokáta se krajský soud vyjádřil vyčerpávajícím způsobem v bodech 25 a 26 napadeného rozsudku. K námitce, že správce daně věděl, že doručuje do místa, kde se stěžovatel nezdržuje, a že oznámení o změně doručovací adresy stěžovatel doručil správci daně den poté, kdy mu byla na místě doručení zanechána výzva k vyzvednutí zásilky, se krajský soud náležitě vyjádřil v bodě 27 rozsudku. Námitky týkající se okolností spojených s pandemií onemocnění COVID-19 krajský soud vypořádal v bodu 28 napadeného rozsudku. O nepřezkoumatelnosti proto nelze hovořit.

[20] NSS se ztotožňuje se závěry krajského soudu ohledně nenaplnění závažného důvodu dle § 37 odst. 2 daňového řádu. Otázka doručování fyzické osobě při existenci vícero datových schránek je konstantně prejudikována, přičemž krajský soud na příslušnou judikaturu odkázal (rozsudek NSS ze dne 6. 1. 2016, č. j. 8 As 109/2015-38). Pokud by správce daně doručoval stěžovateli do jeho datové schránky advokáta, vystavil by se tím riziku námitky neúčinnosti doručení, neboť uložená pokuta se netýkala stěžovatelovy činnosti jako advokáta, ale jako plátce daně. K argumentu nadměrným množstvím práce v důsledku pandemie NSS uvádí, že se nejedná o objektivní důvod, který by stěžovateli zabránil v převzetí doručované zásilky (rozsudek NSS ze dne 23. 8. 2024, č. j. 6 Afs 115/2024-28, bod 10).

[21] K argumentu, že stěžovateli bylo doručováno na adresu, kde nesídlil, přičemž správci daně byla tato skutečnost známa, NSS uvádí, že stěžovatel je právním profesionálem, kterému je nepochybně známa důležitost doručování pro správní a soudní řízení. Musel si proto také být nepochybně vědom nutnosti zajištění kontinuity (nejen) pro doručování mezi starým a novým sídlem své advokátní kanceláře. Soud si při vši vůli nedokáže představit, že by si advokát mohl v důsledku stěhování vytvořit doručovací „proluku“, ať už k újmě vlastní či svých klientů. Pokud stěžovateli v důsledku stěhování jeho kanceláře nebyla písemnost doručena, jedná se o chybu, která jde jen a pouze na jeho vrub.

[22] K stěžovatelově námitce, že přístup žalovaného, potažmo také správních soudů, je příliš striktní, NSS uvádí, že stěžovatelem zmiňované „korektivy“ mají být uplatněny tam, kde je jich skutečně potřeba, a zároveň nemají být příliš benevolentní a snadno zneužitelné. Individuální názory na to, kde se nachází bod rovnováhy mezi těmito zájmy, se proto přirozeně budou lišit, v důsledku čehož mohou být rozhodnutí, kterým nebylo účastníkům řízení vyhověno, vnímána jako nespravedlivá. To však neznamená, že správce daně a žalovaný postupovali v rozporu se zákonem. Judikatura závažné důvody vykládá jako objektivní překážku nezávislou na vůli účastníka řízení (rozsudky NSS č. j. 6 Afs 115/2024-28, či ze dne 17. 2. 2015, č. j. 7 Azs 13/2015-28, č. 3215/2015 Sb. NSS). O takovou situaci se v nyní projednávaném případě nejednalo.

IV. Závěr a náklady řízení

[23] Z výše uvedeného vyplývá, že napadený rozsudek krajského soudu není nezákonný z důvodů namítaných v kasační stížnosti. Proto NSS kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[24] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, větu první, ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný

úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel ve věci neměl úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v řízení žádné náklady nevznikly, proto mu soud jejich náhradu nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 25. července 2025

Pavel Molek
předseda senátu